МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ
(назва ОК)

підготовки магістра
(назва освітнього рівня)
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія. Економіка)
(назва освітньо-професійної програми)

Луцьк – 2023

Силабус вибіркового освітнього компонента «Проєктна діяльність у шкільній географічній освіті» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Географія. Економіка)».

Розробник: к. п. н., доц. Ткачук Н. М.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Потапова А. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії

протокол № 12 від 19 червня 2023 р.

Завідувач кафедри:_____ Погребський Т. Г.

© Ткачук Н. М., 2023

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна/заочна форма навчання	***01 Освіта / Педагогіка*** ***014.07 Середня освіта (Географія)*** ***Середня освіта (Географія. Економіка)*** ***Магістр***	**Вибірковий**
		Рік навчання 1-й
Кількість годин / кредитів 120 / 4		**Семестр 2-й**
		Лекції - 10 год / 4 год
		Практичні - 14 год / 6 год
ІНДЗ: немає		**Самостійна робота -** 88 год /96 год
		Консультації - 8 год / 14 год
		Форма контролю: Залік
Мова навчання українська		

ІІ. Інформація про викладача

ПІП Ткачук Надія Михайлівна
Науковий ступінь кандидат педагогічних наук
Вчене звання доцент
Посада доцент кафедри економічної та соціальної географії
Контактна інформація
Телефон 0974852583
Електронна пошта: Tkachuk.Nadiia@vnu.edu.ua
Адреса викладання курсу: вул. Банкова, 9, корпус ВНУ імені Лесі Українки
Дні занять (*http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700*)

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Вибірковий освітній компонент «Проєктна діяльність у шкільній географічній освіті» спрямований на формування у здобувачів компетентності щодо використання проєктної діяльності в освітньому процесі, оволодіння практичними навичками застосування проєктної технології при викладанні шкільних курсів з географії. Цей компонент сконцентрований на формування готовності майбутнього вчителя закладу загальної середньої освіти до організації проєктної діяльності в старшій профільній школі. Зокрема, зміст передбачатиме розкриття сутності проєктної технології як такої, що сприяє формуванню предметної географічної компетентності учнів, розвиває здатність виконувати завдання на рівні ситуації максимально наближеної до життя, формує компетентного та відповідального громадянина, дає можливість залучати до науково-дослідної та пошукової діяльності, створює додаткову мотивацію до навчання. Практична складова освітнього компонента передбачає самостійну та командну роботу здобувачів для освоєння навичок з розробки навчальних проєктів, тематика яких передбачена програмами шкільних курсів географії в старшій профільній школі, а також зумовлена проблемами, що відбуваються в суспільно-географічному просторі.

2. Пререквізити

Освітні компоненти навчального плану другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), а саме: освітні компоненти циклу загальної

підготовки та циклу професійної підготовки освітньо-професійної підготовки, які формують базові знання з педагогіки, психології, методики навчання географії, освітнього менеджменту, цифрових освітніх ресурсів, природних територіальних систем, сучасних концепцій економічної науки та освіти.

Постреквізити

Опанування вибіркового освітнього компонента забезпечить наступність вивчення освітніх компонентів за навчальним планом, зокрема педагогічної складової: «Педагогічна практика», «Переддипломна педагогічна практика», сприятиме виконанню експериментальної частини випускної кваліфікаційної роботи, а в подальшому – у професійній діяльності.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента спрямована на формування готовності майбутніх учителів географії щодо організації проєктної діяльності учнів, оволодіння навичками управління навчальною проєктною діяльністю учнів старшої профільної школи при вивченні географії.

Завдання:

1) сформувати у здобувачів освіти знання про сутність проєктної технології, види навчальних проєктів та досвід застосування у вітчизняній шкільній географії;

2) навчити укладати та реалізовувати проєкти при вивченні шкільних курсів географії, зокрема на рівні старшої профільної школи;

3) формувати уміння інтепретації навчального змісту з географії у проблемні питання у процесі проєктної діяльності;

4) сформувати здатність аналізувати та оцінювати учнівські проєкти як самостійний та командний вид роботи;

5) застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, методи та інструменти при розробці проєктів у процесі навчання географії;

6) оволодіння майбутніми педагогами способами презентації;

7) формування бажання отримати сучасні знання в галузі проблемного навчання.

4. Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент «Проєктна діяльність у шкільній географічній освіті»:

Загальні компетентності:

– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (**ЗК1);**

здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності (**ЗК2)**.

– здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт (**ЗК3)**;

– здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним (**ЗК4)**;

– здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення (**ЗК5)**;

– здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети (**ЗК6)**;

– здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати (**ЗК7)**.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

– здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності **(ФК1)**;

– здатність використовувати інновації у професійній діяльності **(ФК2)**;

– здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя **(ФК3)**;

– здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових

компетентностей та здійснення інтегрованого навчання **(ФК4)**;

– здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку **(ФК5)**;

– здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу **(ФК6)**;

– здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички **(ПК1)**;

– здатність розв'язувати задачі у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позакласної роботи, спрямовані на формування у здобувачів освіти ключових і предметних географічних компетентностей, фахового світогляду **(ПК2)**;

– здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх **(ПК3)**;

– здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної педагогічної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем **(ПК4)**;

– здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом **(ПК5)**;

– здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльностей **(ПК6)**;

– здатність до організації та проведення позанавчальної роботи здобувачів освіти географічного, краєзнавчого, туристського або іншого фахового спрямування **(ПК7)**.

Програмні результати навчання

Результатом вивчення освітнього компонента «Проєктна діяльність у шкільній географічній освіті» є:

– демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області **(РН1)**;

– демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо **(РН2)**;

– називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість **(РН3)**;

– формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність **(РН4)**;

– описує методику розробки освітніх проєктів, *пояснює* зміст та призначення їх етапів, *аналізує* спроможність управління процесом їх впровадження, *прогнозує* очікувані результати **(РН 5)**;

– визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє

навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження **(РН 6**);

– визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності **(РН7)**;

– демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання **(РН9)**;

– називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності **(РН 10)**;

– демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу **(РН11)**;

– демонструє здатність діяти автономно і в команді **(РН13)**;

– розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків **(ПРН1)**;

– обирає шляхи розв'язання практичних задач у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позанавчальної роботи, творчо застосовує методи формування ключових і предметних географічних компетентностей здобувачів у закладах освіти різного типу **(ПРН2)**;

– знає та застосовує понятєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організовувати дослідницьку роботу **(ПРН3)**;

– обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організовувати дослідницьку роботу здобувачів освіти **(ПРН4)**;

– обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори **(ПРН5);**

– демонструє володіння спеціалізованими уміннями та навичками розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльностей **(ПРН6)**.

5. **Структура освітнього компонента, ДФН**

Назви змістових модулів і тем	**Усього**	**Лекції**	**Практичні роботи**	**Самостійна робота**	**Консультації**	***Форма контролю/ Бали**
Змістовий модуль 1. ПРОЄКТНА ТЕХНОЛОГІЯ У КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ						
Тема 1. Теоретичні засади проєктної технології в контексті проблемного навчання.	25	2	2	20	1	ДС/5 РМГ/5
Тема 2. Класифікація проєктів. Структурні компоненти начального проєкту	14	1	2	10	0,5	ДС/5 РМГ/5
Тема 3. Проєктна діяльність: етапи, зміст,	21	1	2	18	0,5	ДС/5

організація роботи учнів.						РМГ/5
Разом за модулем 1	60	4	6	48	2	**30**
Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ						
Тема 4. Розробка та керівництво проєктами у навчанні географії.	15	2	2	10	1	ТР /5
Тема 5. Використання ІКТ у проєктній діяльності.	15	1	2	10	2	ДС/5 РМГ/5
Тема 6. Оцінювання в проєктній діяльності.	15	1	2	10	2	ДС/5 РМГ/5
Тема 7. Проєктна робота у позакласній роботі.	15	2	2	10	1	РМГ /5
Разом за модулем 2	60	6	8	40	6	**30**
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота (ЗМ 1)						**20**
ІРС (*ЗМ 2*)						**20**
Всього годин / Балів	**120**	10	14	88	8	**100**

Структура освітнього компонента, ЗФН

Назви змістових модулів і тем	**Усього**	**Лекції**	**Практичні роботи**	**Самостійна робота**	**Консультації**	***Форма контролю/ Бали**
Змістовий модуль 1. ПРОЄКТНА ТЕХНОЛОГІЯ У КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ						
Тема 1. Теоретичні засади проєктної технології в контексті проблемного навчання.	25	1	0,5	20	2	ДС/5 РМГ/5
Тема 2. Класифікація проєктів. Структурні компонети начального проєкту	14	0,5	0,5	15	2	ДС/5 РМГ/5
Тема 3. Зміст, види проєктної діяльності учнів та вчителя на різних етапах проєкту.	22	0,5	1	15	2	ДС/5 РМГ/5
Разом за модулем 1	60	2	2	50	6	**30**
Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ						
Тема 4. Методика роботи над навчальним проєктом з географії.	15	1	1	10	2	РМГ /5
Тема 5. Використання ІКТ у проєктній діяльності.	15		1	10	2	ДС/5 РМГ/5
Тема 6. Оцінювання в проєктній діяльності.	15	1	1	10	2	ДС/5 РМГ/5
Тема 7. Проєктна робота у позакласній роботі.	15		1	16	2	РМГ /5
Разом за модулем 2	60	2	4	46	8	**30**
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота (ЗМ 1)						**20**
ІРС (*ЗМ 2*)						**20**
Всього годин / Балів	**120**	4	6	96	14	**100**

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. **Завдання для самостійного опрацювання**

Тема змістового модуля	Тема самостійної роботи	Види самостійної роботи
Тема 1	Підготуйте повідомлення на тему: «Історія виникнення методу проєкту». Запропонуйте авторський висновок щодо чинників актуальності технології проєктного навчання в сучасній старшій профільній школі.	Повідомлення Презентація
Тема 2	Ознайомтесь із навчальними проєктами з географії на освітніх платформах (2-3 проєкти). Проаналізуйте структуру та зміст відповідно до типу проєкту. Зробіть висновки про відповідність результатів проєктів до заявленої проблеми.	Повідомлення Презентація
Тема 3	Підготуйте повідомлення щодо позиція педагога-фасилітатора та видів управління вчителя в проєктній діяльності.	Повідомлення Презентація
Тема 4	Запропонуйте технологічні підходи до створення мікрогрупи. Розподіл ролей у групі. Лідерство в команді.	Повідомлення.
Тема 5	Підготуйте перелік тем/досліджень з курсу географії профільного рівня, які можна зреалізувати шляхом дослідницького проєкту. Розробіть за однією із тем проєкту проблемне питання та мету.	Повідомлення Презентація
Тема 6	Підготуйте навчальний проєкт за однією із тем дослідження за програмою 10 /11 класу.	Проєкт
Тема 7	Укладіть програму удосконалення своїх умінь щодо використання навчальних проєктів вшкільних курсах географії.	Презентація

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі першого рівня вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених освітнім компонентом. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Здобувач повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентовані наступними документами: Кодекс академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про комітет з етики наукових досліджень ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/).

Вивчаючи даний освітній компонент, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

• виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;

• списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;

• надавати для оцінювання лише результати власної роботи;

• не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;

• не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках освітнього компоненту для оцінювання знань здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності здобувача освіти на семінарських заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбутися до останнього семінарського (практичного) заняття під час

індивідуально-консультативної роботи викладача. Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань для самостійної роботи). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

Відпрацювання практичних робіт, які передбачали оцінювання участі в дискусії, тренінгу, роботу в групах здійснюється через виконання завдань самостійної роботи до теми.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Визнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._ред.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам освітнього компонента, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. Підсумковий контроль

Рейтинг здобувача освіти з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Поточне оцінювання здійснюється за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента (під час аудиторного заняття та на платформі електронного ОК Moodle).

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за:

– виконання завдань практичних робіт тем змістових модулів (максимум – 60 балів);

– контрольні заходи змістових модулів, які проводяться у формі контрольної роботи у 1 змістовому модулі (максимум – 20 балів);

– індивідуальну роботу у 2 змістовому модулі (20 балів).

До контрольного заходу у вигляді тестування допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу, в тому числі і матеріал самостійно, та частково виконали роботи із даного змістового модуля. Завдання опитування обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання. Тестове завдання кожного контрольного заходу складається з 20 питань. За кожну правильну відповідь здобувач освіти отримує 1 бал. Індивідуальна робота передбачає розробку та презентацію навчального проєкту за темою шкільного курсу географії 10/11 класу (20 балів).

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з певного компонента освіти на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних (семінарських, індивідуальних), самостійної роботи, виконання ІРС, контрольних робіт тощо.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100 балів. На залік виносяться типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Питання і завдання до заліка

1. Алгоритм рішення проблемних ситуацій.
2. Постановка проблемних питань.
3. Типи проектів за характером домінуючої діяльності.
4. Мікропроекти та макропроекти.
5. Структурні одиниці проекту.
6. Організація роботи на різних етапах проекту.
7. Технології постановки завдань, правила зворотнього зв'язку та контроль.
8. Види діяльності на кожному етапі проекту.
9. Управління діяльністю дітей на кожному етапі проекту.
10. Позиція педагога-фасилітатора.
11. Рівні педагогічної взаємодії.
12. Рефлексивне управління. Опосередкований контроль.
13. Формувальне оцінювання.
14. Групова взаємодія в проєктній діяльності.
15. Підходи до створення мікрогрупи. Розподіл ролей у групі.

VI. Шкала оцінювання

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Вішнікіна Л. П. Компетентнісне навчання географії в основній школі : монографія. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. 407 с.

2. Веремко К. І. Використання ІКТ на уроках географії. *Географія*. 2018. № 3–4 (343–344). С. 26–29.

3. Пометун О. І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі : навч.-метод посіб. К., 2020. 104 с.

Допоміжна

1. Бугрій О. В. Проєктна діяльність на уроках географії. URL: https://journal.kdpu.edu.ua/ped/article/download/6622/6084/10331.

2. Довгань Г. Д. Учнівські географічні проекти. З історії розвитку проектної діяльності. *Географія*. 2017. № 5–6 (321–322). С. 75–79.

3. Надтока О. Ф., Мартинюк Т. С. Використання проектної діяльності в розрізі застосування інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях географії. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. № 50(6). С. 71–85. URL: https://doi.org/10.33407/itlt.v50i6.1280.

4. Скорик О. П. Практичні поради викладачу щодо реалізації проблемного навчання. *Географія*. 2016. № 21–22 (313–314). С. 6–10.

5. Ткачук Н. М. Педагогічні технології навчання в старшій профільній школі : навчально-методичний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2016.184 с.

Інтернет-ресурси

1. Інститут модернізації змісту освіти. URL: https://imzo.gov.ua.
2. Онлайн-медіа про освіту та виховання дітей в Україні «Освіторія». URL: https://osvitoria.media/.
3. Студія онлайн-освіти «EdEra». URL: https://www.ed-era.com/courses.
4. Освітній проєкт «На урок» https://naurok.com.ua/project.